

de industrieterreinen te leper

leper : industriële stagnatie doorbreken

Met het teloorgaan van de lakenindustrie in de 14e eeuw kende leper het einde van een bloeiperiode waarin deze stad één van de voornaamste Westeuropese centra was voor deze nijverheidstak.

Het heimwee naar een heropbloei van de industrie, die aan de stad een merkwaardig historisch en toeristisch patrimonium schonk, is leper echter steeds bijgebleven.

De konfrontatie van het huidige zeer lage inkomensniveau met dit patrimonium, dat herinnert aan de vroegere welvaart, is overigens een voortdurende uitnodiging om zich niet bij de huidige minder goede economische toestand neer te leggen.

De industriële ontwikkeling, met de erbij gepaard gaande bevolkingsaan groei en inkomensverruiming, gebeurde in de jongste halve eeuw nochtans langzaam te leper. Dit is voor een groot gedeelte te wijten aan de uitholling van het economisch potentieel door de verwoestingen gedurende de Eerste Wereldoorlog. Door deze verwoestingen was ook het aantal inwoners in 1920 geslonken tot 6.815, tegenover 17.400 in 1910.

Samen met de twee andere steden uit het arrondissement, nl. Poperinge en Wervik, heeft leper sedert de Tweede Wereldoorlog echter de strijd aangebonden tegen de economische gevolgen van de kapitaalvlucht na 1918. Met de aktie van deze drie steden wordt in de eerste plaats getracht de tewerkstellingsmogelijkheden voor de 105.394 inwoners van het arrondissement (31 december 1967) op een behoorlijk niveau te brengen, zodat de huidige emigratie wordt stopgezet. Tevens kan deze aktie er toe bijdragen dat de industriële expansie binnen het arrondissement op een ordelijke wijze wordt gekoncentreerd in enkele welbepaalde kernen. Aldus kan de overige grond in het arrondissement beter worden voorbehouden voor agrarische activiteiten. Daarenboven biedt een dergelijke ruimtelijke ordening tevens de mogelijkheid de zeer fraaie landschappen, die op zichzelf een toeristische attractie uitmaken, ongeschonden te bewaren.

Om de industriële — en ook de daaruit volgende bevolkingsstagnatie — te doorbreken gebruikte de stad leper

onder meer het instrument van het bouwrijpe industrieterrein.

Op 6 oktober 1960 werd door de stad immers een grondstuk aangekocht van 18 ha 12 a 24 ca, dat volledig bouwrijp gemaakt werd. Dit grondstuk was reeds in 1963 praktisch volledig doorverkocht aan belangstellende bedrijven.

Ook de Belgische overheid besloot, in het kader van haar regionaal-economische politiek, tot een speciale steunverlening aan leper. leper werd immers in de wet van 18 juli 1959 opgenomen bij de ontwikkelingsgewesten. Dit gebeurde opnieuw in de wet van 14 juli 1966. In deze wet werd het industrieterrein te leper, in aansluiting met het Plan van de Westhoek dat werd opgesteld met de medewerking van de Westvlaamse Economische Raad, aangeduid als industrieterrein van nationaal belang. Aldus zijn de maximale voordelen van de wet van 14 juli 1966 er van toepassing.

De inmiddels aangevatte infrastructuurwerken, die gebeurden onder de koördinatie van de Westvlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Reconversie werden overigens voor 100 % betoelaagd door de Belgische Overheid.

Met het geheel van deze inspanningen wordt getracht op een definitieve wijze de industrie tot ontwikkeling te brengen in deze kern. Voornamelijk wordt beoogd een aantal nieuwe arbeidsplaatsen te scheppen voor mannelijk personeel. Vooral de grote pendel bij mannen, arbeiders en bedienden, die heen en terug minstens drie uur per dag naar hun werkplaats moeten reizen, dient te worden opgevangen. Dit moet geschieden vooraleer de jongere krachten met meestal middelbare opleiding, verplicht worden definitief de streek te verlaten om zich te vestigen in streken waar er soms reeds een overconcentratie van bevolking te noteren valt.

In aansluiting met de reeds geleverde inspanningen in de stad leper, die uiteindelijk voor de gehele bevolking van de ontwikkelingskern leper (zie tabel 1) van bijzonder belang zijn, moeten de werken aan de autosnelwegverbinding tussen leper en de E3, volgens het reeds uitgestippelde tracé van de A9, dringend worden aangevat.

1. Kengetallen van de ontwikkelingskern leper

Gemeenten van de ontwikkelingskern	inwoners (31-12-1967)	landbouw '61		industrie '61		handel '61		diensten '61		1961 lokale indus- triële werk- gelegenheid	
		M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
		Beselare	2.426	179	35	432	127	51	26	47	64
Bikschote	718	73	12	76	14	23	13	10	24	42	5
Boezinge	1.975	175	12	218	17	65	24	61	54	162	10
Brielen	977	73	8	103	23	24	10	36	20	74	15
Dikkebus	1.067	75	38	135	30	31	19	28	33	105	18
Dranouter	829	110	34	84	18	23	15	15	25	34	3
Elverdinge	1.621	122	17	194	33	34	10	62	63	138	19
Geluveld	1.540	93	22	303	108	34	20	43	51	93	7
Hollebeke	721	41	14	113	28	20	13	21	25	44	5
Ieper	18.513	155	21	2.492	564	617	428	1.364	844	1.901	401
Kemmel	1.323	138	28	122	25	35	15	49	47	91	21
Langemark	4.795	338	58	645	125	105	80	128	134	321	33
Loker	705	66	12	71	15	18	11	19	25	33	4
Mesen	1.108	31	12	174	49	33	26	54	34	102	12
Nieuwkerke	1.843	183	59	265	80	33	35	60	80	104	16
Passendale	3.133	281	69	420	107	91	43	98	76	159	38
Poelkapelle	1.935	176	32	218	38	53	26	74	61	112	11
Reningelst	2.017	254	22	194	21	36	17	45	45	127	4
St.-Jan	1.077	59	16	123	26	19	12	28	19	68	11
Vlamertinge	3.765	201	23	473	101	108	59	162	112	329	50
Voormezele	1.040	102	20	126	28	17	19	27	36	90	12
Westouter	1.322	110	22	154	47	25	16	47	54	73	9
Wijtschate	2.336	250	48	320	59	43	28	67	63	159	10
Woesten	1.371	99	12	192	29	45	24	41	36	132	12
Wulvergem	320	41	17	41	5	9	6	5	8	26	4
Zandvoorde (I)	664	71	21	85	17	11	13	16	11	41	—
Zillebeke	1.851	140	46	301	47	30	24	64	31	170	13
Zonnebeke	3.458	210	61	572	180	88	50	113	103	225	27
Zuidschote	399	44	19	41	4	5	7	7	12	16	1
Totaal	64.849	3.890	810	8.687	1.964	1.726	1.089	2.791	2.190	5.082	777

Industrieel potentieel

Vooraleer ons te beperken tot de beschrijving van het industrieel potentieel van de ontwikkelingskern Ieper moet vooreerst het industrieel potentieel uit het gehele arrondissement even worden belicht.

Uit tabel 2 kan afgeleid worden dat de industriële en de semi-industriële ondernemingen in het arrondissement Ieper aan 77,9 % van de bezoldigden een betrekking verschaffen. Wanneer echter het totaal van alle huidige werknemersbetrekkingen in het arrondissement Ieper, nl.

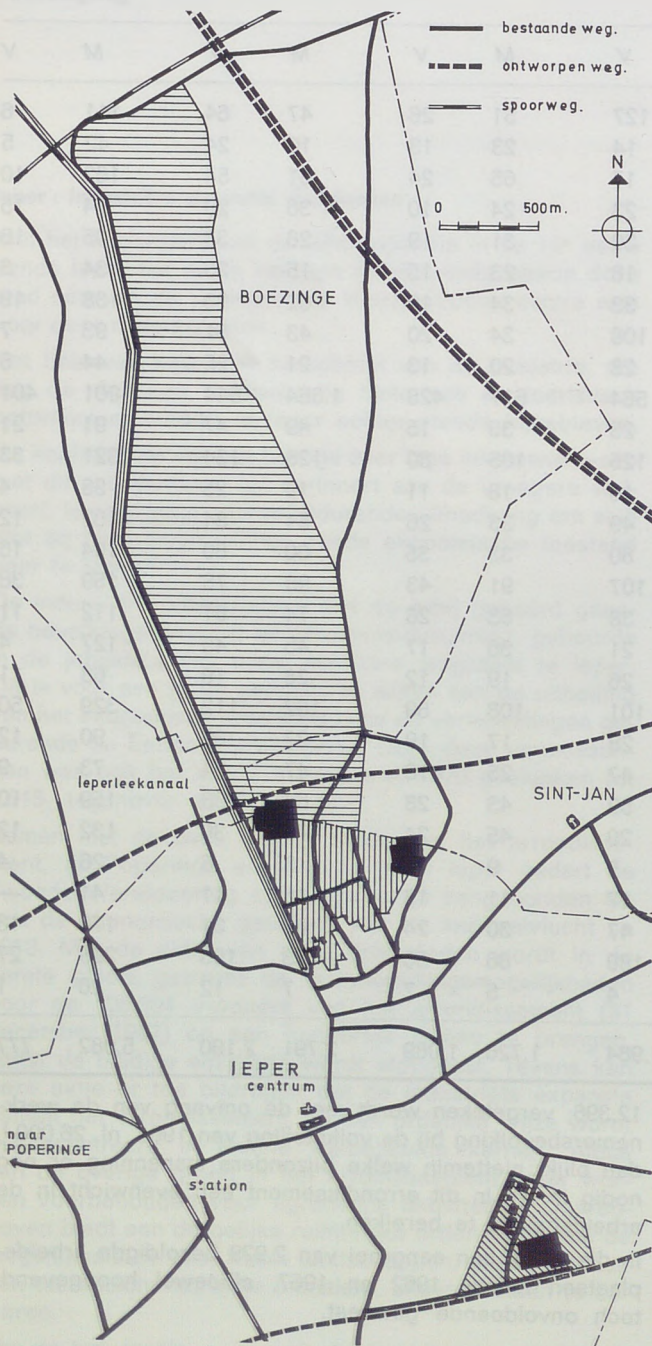
12.396, vergeleken wordt met de omvang van de werknemersbevolking bij de volkstelling van 1961, nl. 26.000¹, dan blijkt niettemin welke bijzondere inspanning er nog nodig is om in dit arrondissement een evenwicht in de arbeidsbalans te bereiken.

In die zin is een aangroei van 2.929 bezoldigde arbeidsplaatsen tussen 1962 en 1967, alhoewel hoopgevend, toch onvoldoende geweest.

¹ Nieuwe grenzen.

INDUSTRIETERREINEN: IEPER, SINT-JAN, BOEZINGE.

- industrieterrein bouwrijp gemaakt door de stad Ieper.
- industrieterrein bouwrijp gemaakt door de W.I.E.R.
- industrieterrein voorzien voor uitbreiding, W.I.E.R.

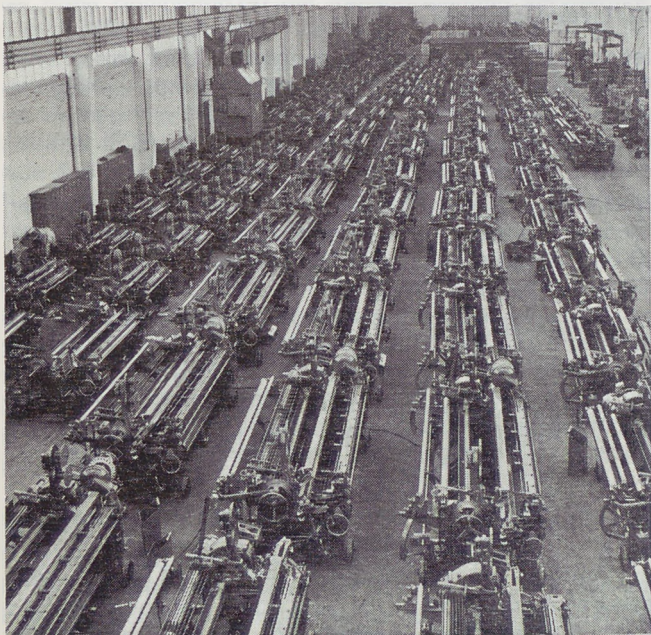
W.E.S.

2. Ondernemingen en tewerkstelling in het arr. Ieper, 1967
Bron R.M.Z.

	ondernemingen		tewerkstelling	
	absoluut	%	absoluut	%
<i>metaalverw. nijverheid</i>	122	18,3	3.279	34,0
machines, electriciteit	101		3.131	
art. gewoon metaal	17		67	
metaalgieterij	4		81	
<i>niet metaalh. mineralen</i>	16	2,4	395	4,1
derivaten	—		—	
niet-metaalhoud. bedrijven	16		395	
<i>voedingsnijverheid</i>	93	13,9	694	7,2
voedingswaren	80		538	
drankbereiding	13		156	
<i>textielnijverheid</i>	56	8,4	1.394	14,4
textiel	17		507	
kleding	39		887	
<i>papiernijverheid</i>	22	3,3	176	1,8
papierverwerking	1		44	
boek en fotografie	21		132	
<i>chemische nijverheid</i>	4	0,6	27	0,3
oliën en vetten	—		—	
chemische nijverheid	4		27	
rubber	—		—	
<i>diverse nijverheid</i>	42	6,3	713	7,4
tabak	5		26	
hout en kurk	20		417	
huid en leder	8		38	
elektriciteit, gas, water	1		100	
precisie	5		94	
diverse verwerking	—		—	
recuperatie en afvalbedrijven	3		38	
<i>semi-industriële nijverheid</i>	313	46,9	2.978	30,8
bouw	266		2.599	
vervoer	47		379	
totaal industrie	668	100	9.656	100
industrie	668	43,5	9.656	77,9
landbouw en visserij	282	18,4	342	2,8
handel	309	20,1	984	7,9
hotelbedrijf	72	4,7	306	2,5
overheidsdiensten	205	13,3	1.108	8,9
Algemeen totaal	1.536	100	12.396	100

Foto : INBEL

Montagehal Picañol te Ieper

Ook in het meer beperkte geografische gebied van de ontwikkelingskern Ieper, zoals deze in tabel 1 tot uiting kwam, dient de industriële bedrijvigheid nog merkkelijk te worden geïntensifiëerd.

In deze kern zijn de meeste ondernemingen eerder kleine bedrijven met een typisch familiaal karakter. Toch is er één onderneming die te Ieper ca. 2.000 personen tewerkstelt, namelijk de Weefautomaten Picañol, n.v. die sedert 1953, toen er 456 werknemers waren, een merkwaardige groei kende. Naast dit grotere bedrijf waren er in juni 1966 in de ontwikkelingskern Ieper slechts 7 industriële en semi-industriële bedrijven die meer dan 100 personen tewerkstelden. Het zijn te Vlamertinge de Bouwondernemingen Valcke en Zoon, n.v. en de Algemene Ondernemingen Pevalco n.v. die elk aan ca. 240 personen werk verschaffen. Te Ieper is er de Filature de l'Arsenal s.a. met ca. 230 werknemers, het Duits-Belgisch konfektiebedrijf Rössler-Westlandmode met ca. 200 personeelsleden, de p.v.b.a. Stevens Gebroeders en Stevens Koeltechniek n.v. (landbouwmachines, schakelkasten, diepvriesinstallaties) met eveneens ca. 200 tewerkgestelden, de Bouwondernemingen Coudron p.v.b.a. met ca. 150 personeelsleden, en tenslotte Intercom (Gas- en Elektriciteitsdistributie) met een 100-tal arbeidsplaatsen. Bij deze

reeks bedrijven kwam vrij recent nog de Ieperse Konfektie Industrie n.v., opgericht door de Nederlandse onderneming Van As - Konfektie - Industrie n.v. uit Vinkeveen.

Bij de bedrijven die tussen 50 en 100 personeelsleden tewerkstellen dienen, op basis van de R.M.Z.-cijfers van 1966, elf bedrijven te worden vermeld. Het zijn te Ieper het Meubelbedrijf Del Haye en Zonen p.v.b.a. met een 70-tal werknemers en de Tissage Alpaga s.a. met een 50-tal personeelsleden. Verder zijn te Langemark de Interkoöperatieve Zuivelindustrie Dixmuda het Nederlandse konfektiebedrijf n.v. Necolan en de Algemene Ondernemingen Verkinderen J. en Degraeve A. p.v.b.a. gevestigd. Deze drie bedrijven stellen gezamenlijk ca. 250 personen tewerk. Te Boezinge wordt bij deze categorie ondernemingen het drankbedrijf Karel Leroy genoteerd met ca. 50 werknemers. Te Elverdinge zijn de Verenigde Zuivelfabrieken Elvapo's s.m. met ca. 65 arbeidsplaatsen gevestigd. Te Kimmel bevindt zich de p.v.b.a. Betonfabriek Goudezeune met een 80-tal betrekkingen. Te Passendale is de Zuivelfabriek Donck-Spruytte met ca. 75 personeelsleden ingeplant. Te Poelkapelle wordt de p.v.b.a. Grond-, Bouw- en Baan onderneming genoteerd met eveneens ca. 75 werknemers en te Vlamertinge tenslotte het bouwbedrijf Decover n.v. met 70 personeelsleden.

Ontwikkelingsmogelijkheden

De stad Ieper, die in zijn verstedelijkt en toeristisch karakter, met de vrij goede verzorgingsstructuur die eruit voortvloeit, reeds een ontwikkelingsfaktor bezit, vindt de voornaamste troeven voor zijn economische expansie echter in de extra-stimuleringsmaatregelen die uitgaan van de Belgische Overheid en in de kwantitatief en kwalitatief rijke arbeidsreserve ter plaatse.

Deze arbeidsreserve kan een bijzonder krachtige vestigingsfaktor zijn. Uit een Amerikaans onderzoek, door de researchgroep van de Notre-Dame Universiteit uitgevoerd bij 1.180 ondernemingen, bleek immers dat de beschikbaarheid van arbeidskrachten de belangrijkste faktor was bij de keuze van een vestigingsplaats voor een nieuwe produktieeenheid².

Uit tabel 3 kan de structuur van de arbeidsreserve in de ontwikkelingskern Ieper worden afgeleid. Het aandeel pendelarbeiders, die voor een betrekking in eigen streek in aanmerking komen, kan worden geraamd op 2.200 mannen en 700 vrouwen. Hiertoe behoorden in april 1967 nog 1.197 grensarbeiders. Verder dient ook gewezen op de steeds aangroeiende jongere bevolking.

² Aangehaald in: 'Government Measures for the Promotion of Regional Economic Development', Den Haag (International Information Centre for Local Credit), 1964, p. 22.

3. : Berekende arbeidsreserve in Ieper en omgeving

	mannen	vrouwen
geraamde arbeidsreserve ingevolge pendel (grensarbeiders inbegrepen)	2.200	700
werkloosheid (daggemiddelde 1968)		
volledig	358	119
gedeeltelijk en toevallig	383	69
jongerenbevolking (per 31-12-1961)		
5—10 jaar	2.833	2.678
10—15 jaar	2.600	2.482
15—20 jaar	2.410	2.286
20—25 jaar	2.079	2.084
Arbeidsreserve ingevolge ondertewerkstelling bij vrouwen		
15—20 jaar		120
20—60 jaar		850

Onder deze jongeren schuilen overigens heel wat geschoolde krachten. Het zeer degelijk uitgebouwd onderwijsnet telde in 1966-67 in het algemeen vormend middelbaar onderwijs 869 leerlingen, in het technisch en beroepsonderwijs 2.416 leerlingen en in het avondonderwijs 407 schoolgaanden.

De leerlingen van het technisch- en beroepsonderwijs zijn bij de jongens voor ca. 43 % georiënteerd naar de metaalnijverheid, voor 33 % naar de afdeling hout en voor 24 % naar de afdeling elektriciteit³. Wat de vrouwelijke arbeidskrachten betreft werden in de meest recente jaren heel wat nieuwe arbeidsplaatsen geschapen, voornamelijk in de konfektienijverheid. Ook een aantal bedrijven gelegen aan de rand van de ontwikkelingskern Ieper doen beroep op deze reserve aan vrouwelijk personeel.

Een andere ontwikkelingsmogelijkheid voor een streek kan te vinden zijn in een goede verbinding met het omme-land. In dit verband dienen de wegen Duinkerke-Poperinge-Ieper-Menen-Kortrijk, De Panne-Veurne-Ieper-Rijsel, Oostende-Diksmuide-Ieper-Armentières en Ieper-Gits-Torhout-Brugge, vermeld.

Deze ontsluitingswegen zouden, zoals hoger reeds aangestipt, moeten worden uitgebreid met de aanleg van de autosnelweg Ieper-E3.

Inzake spoorwegverbindingen dient de spoorweg Hazebrouck-Ieper-Menen-Kortrijk vermeld. Wat tenslotte de waterwegen betreft is Ieper via een kanaal verbonden met de IJzer. Dit kanaal moet bevaarbaar gemaakt worden voor schepen tot 1.350 ton, zodat dergelijke vaartui-

gen later, na aanpassing van de IJzer, vanuit Ieper meteen Nieuwpoort en Oostende kunnen bereiken.

De industrieterreinen

Ieper beschikt, zoals reeds aangestipt, over twee industrieterreinen. Het eerste, aan de Kasteelwijk, werd goedgekeurd bij K.B. van 5-6-57 (B.S. 14-7-57) met een eerste gedeeltelijke wijziging bij K.B. van 29-3-61 (B.S. 22-4-61) en een tweede bij K.B. van 12-11-62 (B.S. 2-12-62).

Het tweede terrein, gelegen aan het kanaal Ieper-IJzer, kreeg een industriële bestemming bij K.B. van 25-9-57 (B.S. 26-10-57) met een gedeeltelijke herziening bij K.B. 17-4-62 (B.S. 16-5-62).

Ieper-Kasteelwijk

Dit terrein, met een oppervlakte van 18 ha 12 a 24 ca, wordt ten noorden begrensd door de baan Duinkerke-Kortrijk-Brussel en ten zuiden door de spoorbaan Ieper-Roeselare, die nog steeds bruikbaar is voor industrieel transport.

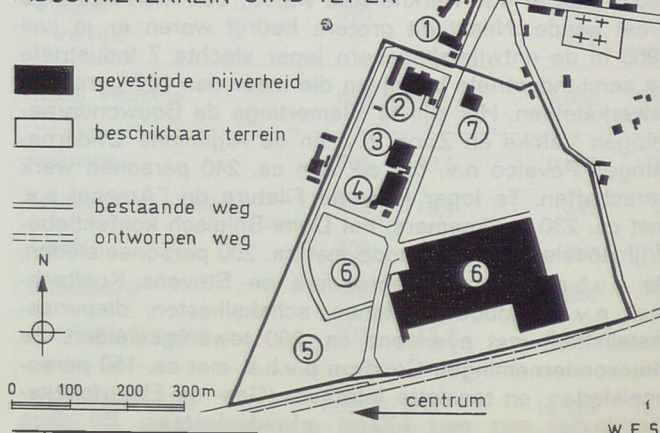
Op het gehele industrieterrein zijn zes bedrijven ingeplant :

Het voornaamste bedrijf is de n.v. Picañol (6) die er in 1963 een oppervlakte van 10 ha 96 a 23 ca aankocht, waarop een volautomatische gieterij en een montageafdeling werden gevestigd. In dit bedrijf worden er een 560-tal personen tewerkgesteld. De gieterij is de modernste volautomatische gieterij van de wereld. Op een nog overblijvend grondstuk is ruimte voorzien voor het optrekken van administratieve gebouwen.

De firma de Vinck en Ghekiere kocht er in 1962 een perceel van 87 a 25 ca. Hierop werd het caravanningbedrijf La Tortue (2) opgericht dat ca. 20 personen tewerkstelt.

De firma Mahieu-Metaalkonstrukties (3) (trappen, borstweringen, trapleuningen, ramen, deuren, e.d.) stelt op

INDUSTRIETERREIN STAD IEPER

³ Gegevens uit studie van R.V.A. Ieper : Tewerkstelling der jongens uit het Beroeps- en Technisch Onderwijs, Arrondissement Ieper, Hoofdstuk V. Onuitgegeven studie.

een perceel van 81 a circa 40 personen tewerk. Deze firma kocht zijn terreinen aan in augustus 1963.

De firma Spinnekop (4) die transportbanden vervaardigt voor landbouw en industrie vestigde zich op het industrieterrein in 1964 en stelt thans een 10-tal personen tewerk. De ingenomen oppervlakte bedraagt 89 a. waarvan 2.300 m² van het industrieterrein ingenomen door de firma P. Verfallie (7) met een recuperatiebedrijf voor auto-onderdelen.

Tenslotte blijft er een perceel van 76 a 14 ca, waarop in 1969 het nieuwe bedrijfsgebouw van de Duits-Belgische onderneming Westlandmode (5) zal worden opgericht. Dit bedrijf, dat sedert 1965 te Ieper gevestigd werd door de Wässe- und Schürzenfabrik Gerhard Rössler, heeft het plan opgevat tegen einde 1970 tot 350-400 personeelsleden uit te groeien.

Buiten het industrieterrein, maar er direkt op aansluitend, is uiteindelijk nog het caravaningbedrijf Metabil Ypo ingeplant.

Ieper-Kanaalzone

Dit terrein met een oppervlakte van 300 ha. loopt vanaf Ieper langs het kanaal door op de gemeenten St.-Jan en Boezinge. Op huidig ogenblik wordt enkel een oppervlakte van ca. 37 ha, dat op het grondgebied Ieper ligt, bouwrijp gemaakt. (Zie kaart blz. 18).

Het totale industrieterrein, dat zo vlug mogelijk ook op de beide andere gemeenten van de nodige infrastructuur dient te worden voorzien, grenst ten westen volledig aan het kanaal Ieper-IJzer. Ten noordwesten raakt het aan de spoorlijn Ieper-Kortemark-Torhout-Brugge, die bruikbaar is voor industrieel transport en kan afgebogen worden langs het kanaal naar de stad Ieper toe. Ten zuidwesten grenst het aan de weg naar Brugge.

Het terrein is gelegen in de onmiddellijke nabijheid van de Weefautomatenfabriek van de n.v. Picañol.

Naar Ieper toe op de kaai West, aan de overzijde van het kanaal, sluit het terrein aan bij de veevoederbedrijven Lefere en Blootackers-Vermeersch, de bouwmaterialenbedrijven De Puydt en Coudron en het brandstoffen- en vervenbedrijf Van Nieuwenhuysse. Op de kaai Oost waren binnen het industrieterrein, reeds drie bedrijven gevestigd die gezamenlijk ca. 2,5 ha. van het industrieterrein innemen. Het zijn de veevoederbedrijven Vandeputte en Talpe en het bouwmaterialenbedrijf Decovlam.

Verder worden 7,5 ha van de industriezone ingenomen door de n.v. Verenigde Steenbakkerijen van Ieper (8). Deze steenbakkerijen, die reeds sinds 1921 op dit terrein gevestigd zijn, stellen 40 personen tewerk.

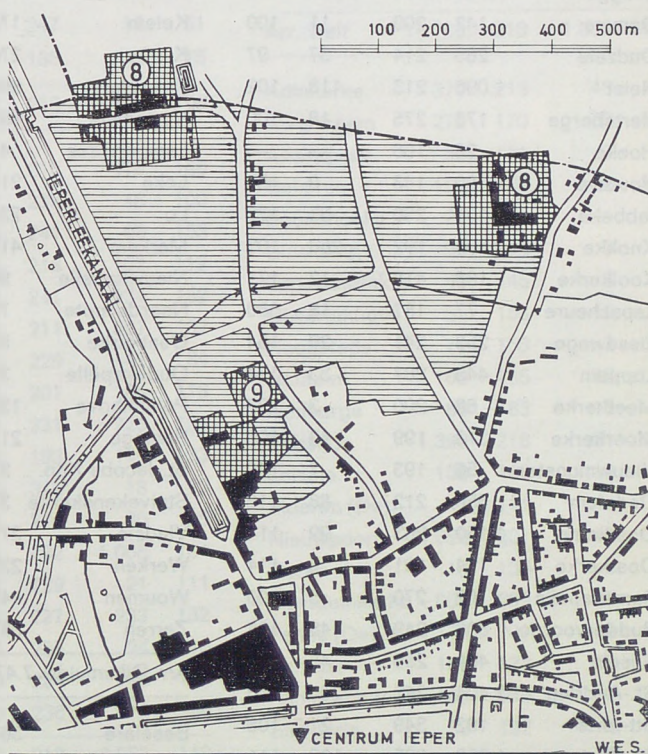
Sedert de werken tot het bouwrijp maken van het industrieterrein werden aangevat werd reeds één nieuwe vestiging genoteerd: nl. het detergentsbedrijf Dewulf p.v.b.a. (9). Dit bedrijf kocht in 1968 op het industrieter-

INDUSTRIETERREIN W.I.E.R.

- gevestigde nijverheid of verkochte terreinen
- beschikbaar terrein

0 100 200 300 400 500m

rein een oppervlakte van 65 a aan. In de beginperiode zal het aan ca. 10 personen werk verschaffen.

Nu de infrastructuurwerken in de fase van afwerking getreden zijn worden uiteraard meerdere vestigingen verwacht. In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan metaalverwerkende nijverheid (ferro en non-ferro), metaalplaat- en profielverwerking, industriële mechanica, fijnmechaniek en galvanische technieken, elektronische bedrijven, elektrische konstruktie, textielverwerking, plastic- en rubberverwerking en levensmiddelenbedrijven.

Omwille van de nabije ligging ten opzichte van Frankrijk, en de goede verbindingen met dit land, waartoe Ieper lange tijd behoorde, wordt tevens speciaal gedacht aan bedrijven met een sterke export naar dit land. Ook Franse bedrijven die zich in België vestigen, kunnen in Ieper een geschikte vestigingsplaats vinden.